



Bilag 3: Naturregistrering

Indledning

Undersøgellesområdet er opdelt i 12 delområder, der er beskrevet hver for sig i det følgende. De enkelte delområder fremgår af Figur 1, og de enkelte delområders naturtilstand fremgår af tabel 1. De enkelte delområder, indenfor projektområdet, er fastlagt ved afgrænsning af den omhandlede naturtype, og om det vurderes til at være en funktionelenhed, som kan vurderes under et.

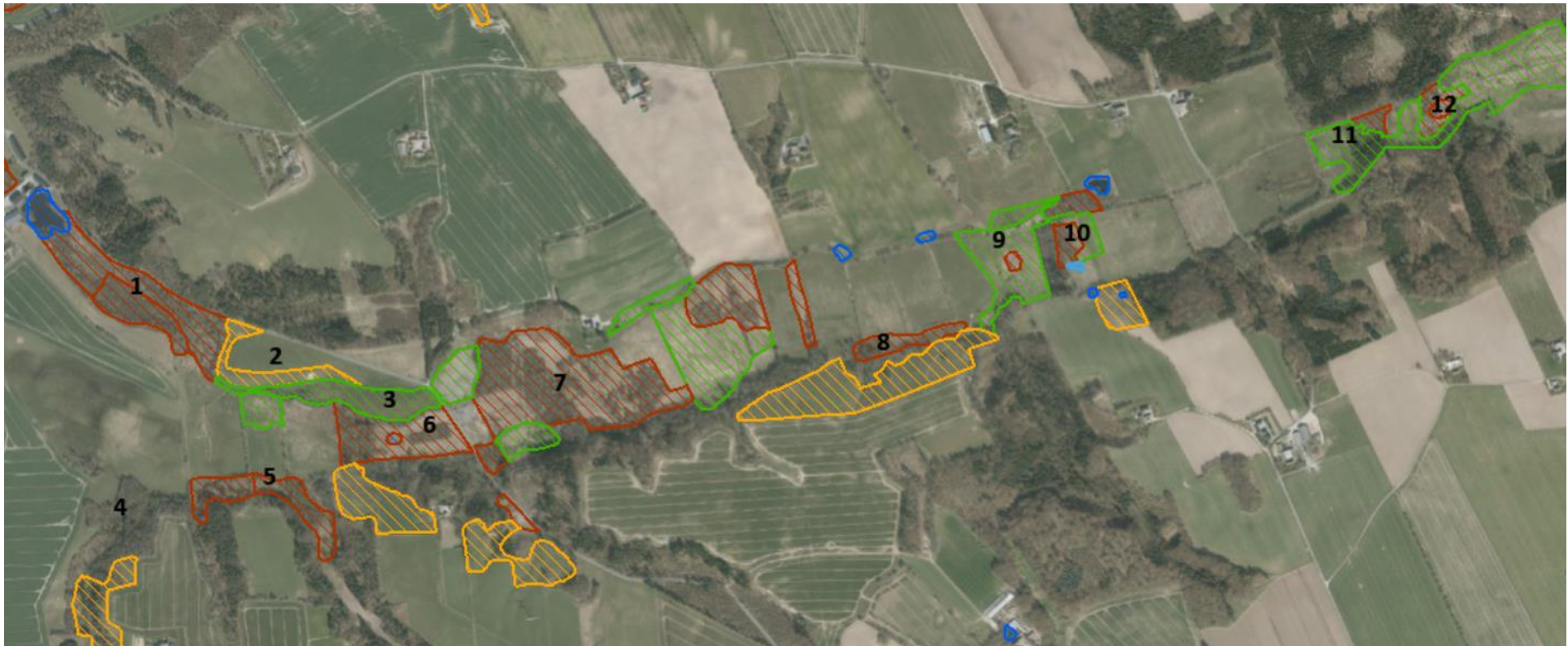
Naturtilstanden er beregnet ud fra den aktuelle plantesammensætning på besigtigelsestidspunktet. Data er indtastet i Danmarks Naturdata, og naturtilstanden er beregnet ud fra data fra 5 meter cirklen via den medfølgende tilstandsberegner, hvor der fremkommer en værdi mellem 0 og 1. Arealer med en værdi fra 0-0,2 vurderes at have en dårlig naturtilstand, 0,2 – 0,4 vurderes at have en ringe naturtilstand, 0,4 – 0,6 vurderes at have en moderat naturtilstand, værdier fra 0,6 – 0,8 vurderes at have en god naturtilstand og værdier højere end 0,8 vurderes at have en høj naturtilstand.

Besigtigelsen er foretaget tidligt på vækstsæsonen d. 27-28. april 2020, hvormed der kan være arter, som ikke er medtaget i registreringen grundet senere opvækst. Dette kan have en mindre betydning for vurdering af naturtilstanden i visse områder, men modellen er dog relativt robust overfor enkelte manglende arter. Forholdsmæssigt vurderes naturtilstand derfor at være korrekt og viser dermed, hvor de mest værdifulde områder er, hvilket giver et billede af, hvor man skal være særlig opmærksom.

Vurderingen af de enkelte projekttiltags indvirkning på naturtilstanden i de enkelte delområder er vurderet som positiv, negativ eller uden effekt. Ved negativ effekt skal man se på mulige afværgeforanstaltninger og/eller ændring af projekttiltag.

Tabel 1: Oversigt over beregnet naturtilstand og artsindeks. De er beregnet ud fra de registrerede planter og fysiske strukturer i de enkelte delområder. Der tages forbehold at både artsindeks og den samlede naturtilstand vil kunne beregnes bedre ved et mere optimalt besigtigelsestidspunkt.

Delområde	Beregnet naturtilstand	Beregnet artsindeks
1	God	Moderat
2	Moderat	Dårlig
3	Moderat	Moderat
4	Det var ikke muligt at besigtige området pga. af for meget vand	-
5	Moderat	Moderat
6	Moderat	Moderat
7	God	God
8	God	Høj
9	Moderat	God
10	Moderat	Moderat
11	Er lagt ind under lokalitet 12	-
12	God	God

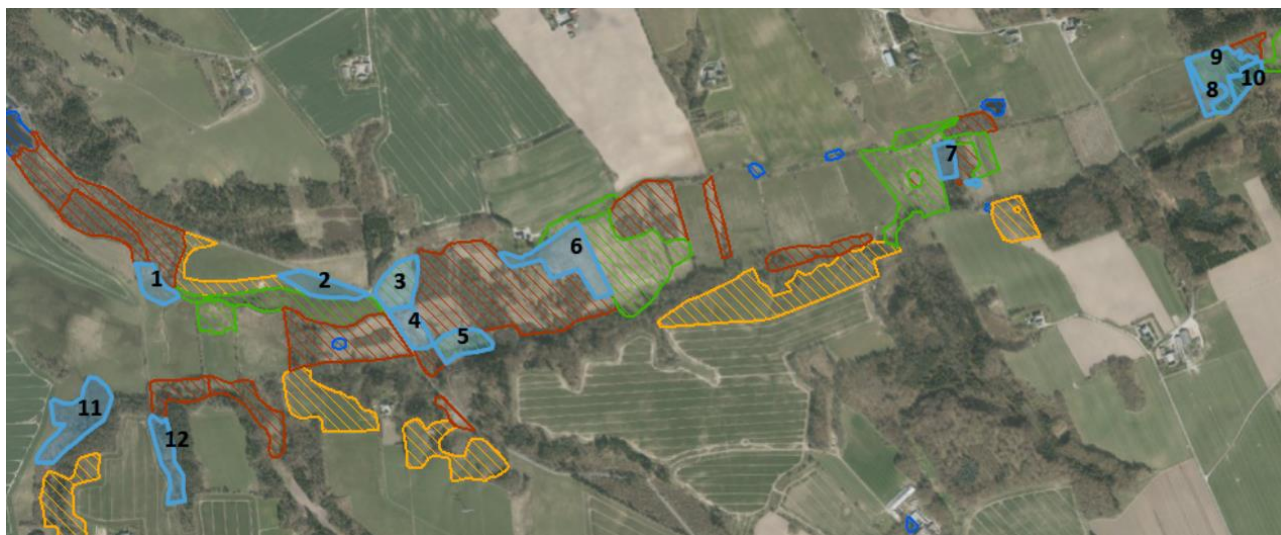


Figur 1: Opdeling af naturområderne indenfor projektområdet.



Uoverensstemmelser i administrationsgrundlaget for beskyttet natur:

Det er konstateret en række uoverensstemmelser i kommunens vejledende registrering af beskyttet natur. Uoverensstemmelserne fremgår af figur 2 og tabel 2. Det omfatter primært arealer, der lever op til beskyttelsen, men som ikke er registret som beskyttet natur. Hertil kommer områder, der er registret som en forkert naturtype.



Figur 2: Oversigt over arealer med registrerede uoverensstemmelser (lyseblå skravering med sorte tal) i forhold til kommunens vejledende registrering.

Tabel 2: Konstaterede uoverensstemmelser i kommunens vejledende registrering af beskyttet natur er angivet på kortbilag 2. Der er konstateret 12 uoverensstemmelser.

1	Udvidelse af det eksisterende moseområde ved delområde 1.
2	Udvidelse af det eksisterende overdrev ved delområde 2
3	Registret som eng, men er mose
4	Ikke registret som §3 natur, men er mose
5	Registret som eng, men er vældområde/mose
6	Ikke registreret som §3 natur, men er eng
7	Udvidelse af det eksisterende moseområde ved delområde 7
8	Ikke registreret som §3 natur, men er mose
9	Registret som eng, men er mose
10	Fejlregistreret som eng. Fejl, da det er nåletræsbeplantning
11	Udvidelse af det eksisterende moseområde ved delområde 5
12	Ikke registreret som §3 natur, men er sumpskov/mose



Beskrivelse af delområder

Delområde 1:

Området består af et moseområde, der primært består af en blanding af aske- elle- og pilesump med en rimelig høj artsdiversitet. Naturindholdet er moderat. Ved projektet lægges vandløbet ud langs kanten af området og udenom møllesøen. Der skal sikres en vis vandtilførsel til møllesøen for at sikre søen mod udtørring. Det vurderes derfor, at den drænende effekt af forlægning og sænkning af vandstanden i selve vandløbet kun i begrænset omfang vil påvirke vandstanden i mosen **negativt**.

Mosen er ikke afgrænset korrekt, da den forsætter mod syd i den lysåbne del ved station 3.500 og 3.400. Denne del skal registres som mose. Det vurderes **positivt** at genskabe naturlig hydrologi ved blokering af det gennemgående dræn, der løber igennem området.

Man kan med fordel fjerne en del af bevoksningen på skrænten langs den sydvestlige del af mosen. Der er bl.a. en del gamle egetræer, som vil blive fritstillet, og det vil samtidigt være med til at fremme udvikling af overdrevsvegetation på skrænten. Det vil være positivt, hvis man kunne ekstensivere driften på det tilstødende landbrugsareal, som forløber parallelt med skrænten mod vest. Det vil mindske næringspåvirkningen samt erosion til vandløb og mose.



Figur 3: Billede fra delområde 1 - Nuværende vandløb samt sumpskoven



Figur 4: Billede fra delområde 1 - Vældparti med topstar i lysåben del af sumpskoven.



Figur 5: Billede fra delområde 1 – Området er ikke registreret som §3 og skal indgå som del af den beskyttede mose.

Delområde 2:

Der er tale om et overdrevsområde, der forløber parallelt med engområdet mod syd (delområde 3). Overdrevet har en moderat til dårlig naturkvalitet. Overdrevsområdet vurderes ikke at blive påvirket ved en mindre vandstandshævning lokalt, og det vil derfor være **uden effekt** på overdrevets naturtilstand.

Området har tidligere været afgræsset og det er oplagt at genindfører naturpleje i form af afgræsning med kreaturer, der både kan afgræsse overdrevet og det sydlige engområde (delområde 3). Det vil forbedre naturtilstanden (fysiske strukturer) ved at sikre en passende højde på vegetationen og forstyrrelser, som



vurderes til at have en positiv effekt på artsindekset. Specielt den sydvendte skråning har potentiale til at udvikle sig positivt med den rette pleje.



Figur 6: Billede af overdrev samt overgang mellem engen, syd for overdrevet, og overdrevet.

Delområde 3:

Består af et engområde langs vandløbet. Engen har en moderat naturkvalitet. Engen er stedvist relativt artsrig. Ved gennemførelse af projektet vil de centrale dele af engen blive mere våde og blokering af dræn vil medvirke til at genskabe mere naturlig hydrologi. Det vurderes, at projektiltagene vil være **positive** for naturtilstanden.

Genintroducering af en passende naturpleje, i form af afgræsning, vil mindske førnelaget og derigennem give plads/lys til planter og insekter og derigennem forbedre naturtilstanden. Bør som beskrevet afgræsses sammen med overdrevet.



Figur 7: Billede af delområde 3 – Topstar ses langs vandløbet og snog i græsset.



Delområde 4:

Område 4 består af et større vældområde med sumpskov. Området vurderes at have en god naturkvalitet. Området var for vådt til at der kunne gennemføres en besigtigelse. Området var præget af okkerudfældning. Vældet ligger højere i terræn end det tilstødende projektområde. Ved gennemførelse af projektet bør vandet fra vældområdet ledes ud over så stor en del af projektområdet som muligt. Det vurderes, at der herved vil kunne skabes et større eng/moseområde med en rimelig naturkvalitet. Selve vældområdet vurderes til at blive påvirket positivt ved at der skabes en mere naturlig vandbevægelse. Samlet set vurderes det, at blokering af drænen, i den nordlige del af delområde 4 samt etablering af mere naturlig vandbevægelse i området vil have en **positiv** effekt på mosen og de nordfor beliggende områder.



Figur 8: Billede af delområde 4 - Skovsump med vældpræg og okkerudfældning.



Figur 9: Billeder fra den nordlige del af delområde 4, hvor randen er drænet.

Delområde 5

Området består af en vældpude, der ligger lidt oppe af skrænten. Vældpuden har en moderat naturkvalitet, hvilket primært skyldes dræning af vældet. Ved gennemførelse af projektet de grøfter, som dræner området blive afskåret eller omlagt til overrissing på terræn. Det vurderes, at projektet vil have en **positiv**



effekt på naturtilstanden i området. Ved realisering af projektet bør området omkring vældpuden gennemgås nøje og alle grøfter sløjfes.



Figur 10: Billeder af delområde 5 – Vældpude med fast bund i kilderenderne.



Figur 11: Billede fra delområde 5 - Vældpåvirket skovsump.



Figur 12: Billede fra delområde 5 - Der forløber en grøft, i den nordlige del af området, som ikke er omfattet af projektet. Denne grøft bør blokeres.

Delområde 6:

Området består af et stort moseområde. Området er primært højstaudemose med en moderat til ringe naturtilstand. Der er enkelte fine områder, men store dele af området fremstår næringsstofpåvirket. Ved gennemførelse af projektet vil en del af dette område blive sat mere eller mindre permanent under vand. Projektet vurderes at ville påvirke dette område **negativt**.



Figur 13: Billede fra delområde 6 – Vældpåvirket område med topstar og vældpåvirket skovsump.

Delområde 7:

Området består af en mosaik af skovsumpe, vældpartier, hængesæk, fattigkær og tidvis våd eng.

Området har en god naturkvalitet med en stor artsdiversitet. Der er dog enkelte afvandingsgrøfter igennem området. Ved afbrydning af de interne afvandingsgrøfter vurderes det, at området på meget lang sigt vil udvikle sig i en **positiv** retning med mere hængesæk og fattigkær med en mindre indskrænkning af partierne med tidvis våd eng. Det er her vigtigt, at næringsholdigt vand længere oppe fra bliver ledt ud over arealerne øst for området med fattigkær/hængesæk (afvandingsystem 13 og 14) og ikke igennem det.

Den del af mosen, der ligger umiddelbart øst for Bromøllevej (afvandingsystem 16), er i en meget dårlig naturtilstand pga. oversvømmelse med stillestående næringsrigt vand. Her bør man fjerne, eller som minimum gennembryde, balkerne langs vandløbets bredder. Herved sikres, at vandet kan bevæge sig naturligt ind og ud af området. Dette gør sig specielt gældende umiddelbart øst for Bromøllevej (st. 2.800, 2.700).



Figur 14: Billeder fra delområde 7 – Område syd for vandløbet, umiddelbart øst for Bromøllevej. Ingen vandbevægelse og negativ påvirket af stillestående næringsrigt vand.



Figur 15: Billede fra delområde 7 – Vældparti i den sydvestlige del af området med masser af topstar. Beliggende mellem afvandingsystem 16 og 15.



Figur 16: Billede fra delområde 7 – Fattigkær med hængesæk dannelse.



Figur 17: Billede fra delområde 7 – Hængesæk.



Figur 18: Billede fra delområde 7 – Tidvis våd eng.

Delområde 8:

Området består af et meget fint vældparti, der ligger på en skrænt ovenfor projektområdet. Vældet er meget artsrigt med forekomst af en række mere eller mindre sjældne arter herunder bl.a. mosetroidurt. Området har god til høj naturkvalitet. Ved gennemførelse af projektet vil afvandingsgrøften nedenfor vældet blive hævet. Selvom vældet ligger noget højere i terræn end renden, kan det dog ikke udelukkes, at den nuværende rende medvirker til, at mængden af trykvand i vældet mindskes. Ved gennemførelse af projektet må det dog umiddelbart vurderes, at vældet ikke vil blive påvirket. En eventuel påvirkning vurderes dog til at ville være **positiv**, som angivet ovenfor.



Figur 19: Billede fra delområde 8 – Vældparti nedenfor overdrev.



Figur 20: Billede fra delområde 8 – Mosetroldurt og Maj Gøgeurt.

Delområde 9:

Området består af en relativt triviel fersk eng med dominans af almindelige kulturgræsser. Der er dog et mindre område centralt i engen, som består af et moseområde med en væsentlig højere naturkvalitet. Denne del af området har forekomst af en lang række mosearter som smalbladet kæruld, topstar, knold



star m.m. De centrale dele af området har en moderat naturkvalitet. Ved gennemførelse af projektet vil vandstanden blive hævet på hele arealet (afvandingsystem 7). Da der kun er et lille område med en egentlig mosevegetation med moderat naturkvalitet, vurderes det, at den **negative** påvirkning vil være begrænset, og at der i de tørreste dele af delområde 9 vil være en **positiv** effekt.

Det centrale moseområde, med den bedste naturtilstand indenfor pågældende område, er frahegnet, hvilket sandsynligvis skyldes, at området afgræsses med heste. Området er derfor under tilgroning.

Delområde 10:

Området består af et lille moseområde, der dels består af skovsump og dels af højstaudemose. Området har en moderat naturkvalitet. Området er noget påvirket af dræning og udtørring samt tilgroning. Der er dog stadig enkelte små fine partier med en typisk mosevegetation. Dette område vil blive noget vådere ved gennemførelse af projektet. Det må forventes, at projektet påvirker dette område i negativ retning. Da der er tale om et lille område med kun mindre fine partier, vil påvirkningen være begrænset.



Figur 21: Billede af delområde 10 – Område med intakt mosevegetation som blåtop og topstar.

Delområde 11 og 12:

Dette store område var tidligere delt op i dels et engområde og i et moseområde. Hele området er inventeret som et område, og der er derfor kun lagt en 5 meter cirkel i delområde 12. Dette område består af et særdeles fint moseområde, som dels består af partier med fine rigkær og dels af fattigkærspartier. Området har en særdeles artsrig vegetation. Naturtilstanden er beregnet til at være god. For både artsindekset og den samlede naturtilstand ligger beregningen dog lige på grænsen til høj naturtilstand. Ved genindføring af en vis drift vurderes det, at området hurtigt vil opnå høj naturtilstand. Den høje naturtilstand vil sandsynligvis også kunne opnås ved at inventere området på et mere passende område, hvor der vil kunne findes flere planter.

Dette område påvirkes ikke af projektet.



Figur 22: Billeder fra delområde 12.



Figur 23: Billede af Maj Gøgeurt og Engviol.



Projektets påvirkning på naturværdierne

Overordnet set vurderes projekttiltagene at have en positiv effekt på de involverede naturområder. Det skyldes, at hydrologien generelt vil blive mere naturlig og dermed forbedret. Det bygger på en vurdering af, at det vand, der vil komme ud på arealerne, har et relativt lavt næringsstofindhold. Denne antagelse bygger på en gennemgang af de fleste af de eksisterende afvandingsgrøfter. De fleste af grøfterne virker ikke næringspåvirket, idet vandet i grøfterne primært stammer fra vand, der trykkes ud i ådalens skrænter. Dette vand har gennemgået en form for rensning, inden det trykkes ud af skrænterne. I de tilfælde hvor vandet kommer direkte fra den tilstødende landbrugsarealer ses en næringspåvirkning i afvandingsgrøfterne.

Oversvømmelser med vand fra selve vandløbet vil give en højere grad af næringsstofftilførsel og dermed negativ påvirkning. Der tages også forbehold for det vand, der kommer frem ved blokering af dræn, da kvaliteten af vandet ikke er kendt for alle dræn.